
Arviointikertomus 2021

Parkanon kaupunki

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunnan toiminta	3
1.1 Kokoonpano	3
1.2 Tehtävät.....	4
1.3 Yhteys tilintarkastajaan.....	4
1.4 Toimintamuodot.....	5
2. Vuoden 2020 arviointikertomuksen käsittely	5
3. Tavoitteiden toteutuminen sekä toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi	6
3.1 Sopimusriidat	6
3.2 Henkilöstö ja henkilöstöressit	7
3.3 Taloushallinnon ulkoistus	8
3.4 Sivistyspalvelut.....	8
3.5 Tekniset palvelut.....	10
3.6 Perusturvapalvelut.....	11
3.7 Konserniohjaus	12
3.8 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.....	12
3.9 Muita huomioita.....	14
4. Kysymykset kaupunginhallitukselle	14
5. Arviointikertomuksen käsittely.....	15

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

1.1 Kokoonpano

Kuntalain 121.1 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kaupunginvaltuusto on 12.6.2017 valinnut toimikaudeksi 2017-2021 tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja varajäsenet (KV 54 §/2017). Nimen perässä on esitetty jäsenten osallistuminen tilivuoden 2021 kokouksiin. Tilivuoden 2021 aikana on pidetty yhteensä 8 kokousta.

Varsinaiset jäsenet

Uotila Jyrki (pj)	(8)
Lempinen Reijo (varapj)	(8)
Kivioja, Mikko	(0)
Kuivanen Ulla	(8)
Sälkänmäki Mira	(8)

Henkilökohtaiset varajäsenet

Salminen, Soile	(0)
Syngelmä, Ville	(0)
Hoseus Elmi	(6)
Raiskio, Vesa	(0)
Penttilä Janne	(0)

Elmi Hoseus on toiminut Mikko Kiviojan varajäsenenä 2.11.2020 alkaen.

Tarkastuslautakunnan jäsenillä on ollut seuraavat ns. pysyvät esteellisyydet: Mikko Kivioja on rakennus- ja ympäristölautakunnan varajäsen. Janne Penttilä on perusturvalautakunnan varsinainen jäsen. Tarkastuslautakunnan päätökset tehdään ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Kaupunginvaltuusto on 23.8.2021 valinnut toimikaudeksi 2021-2025 tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja varajäsenet (KV 10 §/2021). Nimen perässä on esitetty jäsenten osallistuminen tilivuoden 2021 kokouksiin. Tilivuoden 2021 aikana on pidetty yhteensä 10 kokousta.

Varsinaiset jäsenet

Tuominen Juha (pj)	(10)
Sälkänmäki Mira (varapj)	(10)
Kemppainen Tuomo	(10)
Kallioniemi Satu	(10)
Uotila Jyrki	(10)

Henkilökohtaiset varajäsenet

Majamaa Pentti	(0)
Pöyhölä Päivi	(0)
Runsas Pertti	(0)
Piikkilä Miia	(0)
Vahosalmi Petri	(0)

Tarkastuslautakunnan jäsenillä on ollut seuraavat ns. pysyvät esteellisyydet. Juha Tuominen on ollut kevään 2021 kaupunginhallituksen toinen varapuheenjohtaja sekä Suomen Lakitilotoimiston hallituksen puheenjohtaja. Yhtiö tekee Parkanon Vuokrakodit Oy:n kirjanpidon ja isännöintipalvelut sekä Parkanon Vesi Oy:n kirjanpitopalvelut. Satu Kallioniemi toimii Kiinteistö Oy Väistön ryhmäkodit isännöitsijänä (T:mi K-Service) ja elinvoimatoimikunnan varajäsenenä.

Kevään 2022 aikana on pidetty kuusi kokousta. (Kokoukset 5-10 2022 kaikki jäsenet olleet paikalla)

1.2 Tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan mm. arvioida, **ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla**. Tuloksellisuutta tarkastellaan laajasti toiminnan onnistuneisuutena, arvioiden miten hyvin kunta täyttää tehtävänsä asukkaiden palvelujen tuottajana. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta (KunL 121.5 §).

1.3 Yhteys tilintarkastajaan

Kaupunki kilpailutti tilitarkastuksen keväällä 2017 ja valtuusto valitsi uudeksi tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n aikavälille 12.6.2017-2018 ja käytti sopimuksessa ollutta optiota vuosille 2019-2022. Kaupungin tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT Vesa Keso, joka on toiminut myös tarkastuslautakunnan sihteerinä ja pöytäkirjanpitäjänä. Konserniyhtiöitä on tarkastanut JHT KHT Hanna Keskinen. Hän on osallistunut myös kaupungin tilintarkastukseen. Lisäksi kaupungin tarkastusryhmään on kuulunut tarkastaja Sanna Peuranen.

1.4 Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kokouksissaan kuntalain ja tarkastussäännön edellyttämiä asioita tilivuodelle 2021 erikseen sovitun kokousaikataulun ja työsuunnitelman mukaisesti. Kokouksissa on saatu selvityksiä johtavien viranhaltijoiden toimesta kunnan toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tuloksellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta.

Alkuvuoden 2021 kokouksissa on ollut kuultavina kaupunginjohtaja, kehitysjohtaja, tekninen johtaja, terveys- ja hyvinvointijohtaja, sivistysjohtaja, henkilöstösihteeri, ja Parkanon Vesi Oy:n toimitusjohtaja. Kaupunginvaltuuston 23.8.2021 valitseman tarkastuslautakunnan kokouksissa on ollut kalenterivuoden 2021 aikana kuultavina kaupunginjohtaja, kehitysjohtaja, terveys- ja hyvinvointijohtaja, sivistysjohtaja, elinvoimatoimikunnan puheenjohtaja ja markkinointiryhmän puheenjohtaja.

Kevään 2022 kokouksissa ovat kuultavina olleet kaupunginjohtaja, kehitysjohtaja, henkilöstösihteeri, Saskyn koulutussuunnittelija, Kehitys-Parkki Oy:n hallituksen puheenjohtaja, OAJ:n edustaja, tekninen johtaja ja sivistysjohtaja.

Koronapandemiasta johtuen tarkastuslautakunta ei ole tehnyt arviointityöhön liittyviä tutustumiskäyntejä.

Hallintosääntö 74 §:n mukaan tilintarkastajalla ja lautakunnan määräämillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on läsnäolovelvollisuus lautakunnan kokouksessa lautakunnan niin päättäessä.

2. Vuoden 2020 arviointikertomuksen käsittely

Kaupunginhallitus antoi valtuustolle vastineensa tilikauden 2020 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin kokouksessaan 11.10.2021.

1) Tarkastuslautakunta esitti edellisessä arviointikertomuksessaan huolensa tiedonsaantivaikeuksista, jotka ovat aiheutuneet taloushallintopalveluiden ulkoistuksesta Monetralle. Tarkastuslautakunta mainitsi myös, että ulkoistamisia tehtäessä pitää huolehtia riittävien vaikuttavuusarvioiden tekemisestä. Tarkastuslautakunta sai asiasta vastauksen, jossa todettiin monen asian muuttuneen ja myönnettiin, että Monetran asiakaspalvelussa on kehitettävää. Samalla todettiin myös, että Monetra yhtiönä pyrkii yhtenäiseen palvelukonseptiin. Eli asiakaskohtaisia prosesseja ja toimintamalleja tulisi olla mahdollisimman vähän.

Tarkastuslautakunta on vastaanottanut vuoden 2021 tarkastuksen yhteydessä kuitenkin edelleen lukuisia huolenilmaisuja koskien Monetran tuottamaa palvelua.

2) Tarkastuslautakunta esitti huolensa myös sopimustulkintoihin liittyvistä erimielisyyksistä.

3) Tarkastuslautakunta piti tärkeänä, että tekninen lautakunta antaa hallintosäännön 34 §:n mukaisesti vuokraustoiminnan perusteet.

Kaikkiin edellä mainittuihin huomioihin on tarkastuslautakunta palannut myös tässä vuoden 2021 arviointikertomuksessa.

Kaupunginhallituksen vastine tilivuoden 2020 arviointikertomukseen oli varsin suppea.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toteuttamaan kuntalaissa sille asetettuja tehtäviä, joista keskeisin on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on siis muodostaa perusteltu näkemyksensä myös epäkohdista/epätarkoituksenmukaisuuksista ja nostaa niitä esille. Parhaimillaan rakentava suhtautuminen arviointikertomukseen ja tarkastuslautakunnan havaintoihin voi auttaa kaupunkia kehittämään toimintaansa.

3. Tavoitteiden toteutuminen sekä toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi

3.1 Sopimusriidat

Tarkastuslautakunta katsoo, että sopimusasioihin liittyvät tulkintariskit ovat tällä hetkellä huomattavan suuret suhteessa talousarvion kokoon ja niiden merkitys kasvaa tulevan soteuudistuksen jälkeisenä aikana talousarvion koon pienentyessä.

1) Kihniön kunta nosti loppuvuodesta 2019 Parkanoa vastaan kanteen Pirkanmaan käräjäoikeudessa esittäen vaatimuksia osapuolten välisen sote-palvelusopimuksen perusteella. Asian käsittely on edelleen kesken.

2)Kihniön kunnan sote -kustannusten kasvaminen selvästi enemmän kuin sopimuksen mukainen vuosihinnan muutos, on myös sopimuksellinen riski.

3)Pihlajalinna on esittänyt kaupungille merkittäviä maksuvaatimuksia koskien sote-palveluiden tuottamista.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että ulkoistusten ja palveluostojen sopimuksiin sisällytetään tarkoituksenmukainen valvontasuunnitelma ja sopimustenvelvoitteiden toteutumista valvotaan aktiivisesti.

3.2 Henkilöstö ja henkilöstöresurssit

Keskeisistä viranhaltijoista moni on jäämässä pois kaupungin palveluksesta ja saadun selvityksen mukaan henkilöstöresurssit ovat vanhastaankin melko niukat.

Tarkastuslautakunnan haastatelussa tuotiin useasti esille huoli valmisteluresurssien riittävyestä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstöresurssien niukkuus saattaa vaarantaa valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista ja lisätä päätösten valmisteluun liittyviä riskejä. Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin hallinnossa on valmisteltavana useita laajoja kokonaisuuksia esim. strategiatyö, hallintosäätöuudistus ja sote-uudistukseen liittyviä muutoksia. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että asioiden valmisteluun on käytettävissä riittävä henkilöstöresurssi ja osaaminen.**

Sasky -kuntayhtymä toteutti Parkanon kaupungille tehdyn työhyvinvointitutkimus. Kysely oli tehty syksyllä 2021 ja vuoden 2021 kyselyn tulosten rinnalla esitettiin vertailutietoina vuosien 2015 ja 2018 kyselyiden tulokset.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kyselyn tuloksia analysoidaan ja hyödynnetään mahdollisimman laajasti kaupungin toiminnassa.

Tarkastuslautakunta muistuttaa aikaisemmissa arviointikertomuksissaan esille nostamansa rekrytointiohjeen merkityksestä. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että rekrytointeja varten laaditaan rekrytointiohje ja että rekrytointiprosessit toteutetaan annetun ohjeen mukaisesti.**

3.3 Taloushallinnon ulkoistus

Tarkastustoiminnan yhteydessä eri kuulemisissa tarkastuslautakunnan tietoon tuli erilaisia talouden raportointiin, palkanlaskentaan ja laskujen käsittelyyn liittyviä ongelmia. Ongelmat näkyvät vaikeuksissa ohjelmien käytössä ja lisääntyneenä työmääränä. Tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan ongelmat liittyvät taloushallinnon ulkoistamisen yhteydessä tehtyihin muutoksiin.

Edellä mainitusta syystä tarkastuslautakunta pyysi hallintokunnilta näkemystä taloushallinnon ulkoistuksen onnistumisesta. Tarkastuslautakunta sai ulkoistamista koskevat arviointilomakkeet hallinnon, perusturvan, sivistyspalveluiden ja teknisen toimen osalta.

Tarkastuslautakunnan saama palaute taloushallinnon ulkoistamisesta oli pääsääntöisesti negatiivista. Erityisesti ongelmia oli koettu olevan raportoinnissa sekä yleisesti työmäärän lisääntymisessä ja asiakaspalvelun hitaudessa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin taloushallinto kykenee tuottamaan tarvittavan taloustiedon oikea-aikaisesti hallintokuntien käyttöön. Tarkastuslautakunta viittaa jälleen sopimustenvelvoitteiden toteutumisen asianmukaiseen valvontaan.

3.4 Sivistyspalvelut

Talousarviovuotta 2021 hallitsi kaikissa sivistystoimen toiminnoissa vahvasti koronapandemia. Saadun selvityksen mukaan toimintaa ei pystytty toteuttamaan suunnitellusti ja vuosi edettiin jatkuvassa epävarmuuden tilassa. Vuoden aikana siirryttiin useasti perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa etäopetukseen. Runsaat poissaolot varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa vaikuttivat heikentävästi toimintaan ja lisäksi kokoontumisrajoitukset, maskien käyttö ja muut valtakunnalliset määräykset muuttivat toimintaa merkittävästi. Vapaa-ajan ja kirjaston toimintoja pystyttiin toteuttamaan hyvin vaihtelevasti koronapandemiaan liittyvien määräysten muuttuessa nopeastikin vuoden aikana. Aikuisten keskuudessa erilaiset hyvinvointia tukevat, vapaa-aikaan liittyvät palvelut olivat useasti keskeytettyinä vuoden aikana.

Valtuuston asettamat keskeiset vuositavoitteet sekä arvio niiden toteutumisesta.

Keskeiset tavoitteet

Lasten ja nuorten kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen, kuntalaisten osallisuuden, yhteisöllisyyden ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen, erilaisten vapaa-aikaa ja hyvinvointia edistävien palveluiden tuottaminen.

Saadun selvityksen mukaan varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tavoitteet toteutuivat perustasolla, koronasta johtuen kuitenkin mm. yhteisöllisyyden kehittäminen on jäänyt tavoitteestaan. Vapaa-aikapalveluiden ja kirjaston tavoitteet jäivät suurelta osin toteutumatta koronasta johtuen. Koronarajoitukset haittasivat toiminnan järjestämistä.

Talousarvion toteutuminen tilikaudella sekä syyt olennaisiin poikkeamiin.

Saadun selvityksen mukaan talousarvio toteutui pääosin tavoitteiden mukaisesti. Pienet ylitykset johtuivat pääosin koronasta johtuvista henkilöstömenojen kasvusta. Sijaisia tarvittiin vuoden aikana varsin paljon.

Tarkastuslautakunta totetaa, että asetettuihin tavoitteisiin on päästy osittain mutta ymmärrettävistä syistä ei aivan kokonaan.

Tarkastuslautakunta pyysi myös erillistä selvitystä siitä millä tavoin koulukeskus Kaarnan toiminnasta on kerätty palautetta ja mitä päätelmiä saadun tiedon perusteella on voitu tehdä.

Saadun selvityksen mukaan säännöllisesti toteutettavia kyselyitä ovat kouluterveyskysely, nuorisokysely, aamu- ja iltapäivätoiminnan kysely, harrastetoiminnan kysely ja oppilaiden palautekyselyt. **Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, ettei lasten vanhemmille kohdisteta koulutoimeen liittyviä kyselyitä.** Kerätyn tiedon hyödyntämisen osalta tuotiin esille, että kouluterveyskysely tuottaa runsaasti hyödyllistä tietoa mutta tiedon hyödyntämisessä on vielä parannettavaa. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että toiminnan kehittämiseksi luodaan tiivis vuosittain kerättävä mittaristo.**

Tarkastuslautakunta tapasi OAJ paikallisosaston edustajia. Keskustelu käytiin paikallisosaston sivistyslautakunnalle laatiman kirjeen johdosta. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki työnantajana varmistaa työsuojelulainsäädännön edellyttämän työnantajan yleisen huolehtimisvelvoitteen toteutumisen.** Työnantajalla on yleinen velvollisuus huolehtia mm. siitä, että työntekijöille ei aiheudu hengen tai

terveyden vaaraa työssä. Tällä tarkoitetaan sekä työntekijän fyysistä että psyykkistä terveyttä ja kuormitusta. **Tarkastuslautakunta pitää muutenkin tärkeänä, että koulukeskuksen johdon toimesta tehdään riittävästi toimenpiteitä rauhallisen oppimisympäristön turvaamiseksi.**

3.5 Tekniset palvelut

Valtuuston asettamat keskeiset vuositavoitteet sekä arvio niiden toteutumisesta.

Saadun selvityksen mukaan tavoitteet on pääsääntöisesti saatu toteutettua. Vuoden aikana on mm. otettu käyttöön maksullinen katu- ja sijoituslupakäytäntö. Liikenneväylien kunnossapito on kyetty suorittamaan laatustandardien mukaisesti ja taloudellisesti. Uuden pappilan vuokratalon käyttöönotto tapahtui 2021 alusta ja vuokrausaste on ollut hyvä koko ajan (yli 90 %). Puistojen ja yleisten alueiden keskeinen tavoite on ollut hyvän kaupunkikuvan ylläpitäminen, joka on saadun selvityksen mukaan onnistunut todella hyvin ammattitaitoisten tekijöiden kautta. Uutta kaavoitukseen tulevaa raakamaata on hankittu mm. asemanseudulta. Pohjakartan uudistaminen on tehostunut uusilla välineillä (mm. drone) ja kilpailuttamalla kokonaan uusi paikka-tieto alusta. Rakennus- ja ympäristötoimi on myös pääosin kyennyt toteuttamaan asetetut toiminnalliset tavoitteet, mm. kaavoitus toimii hyvin tarpeita vastaavasti.

Talousarvion ja investointien toteutuminen tilikaudella sekä syyt olennaisiin poikkeamiin.

Saadun selvityksen mukaan käyttöpuolen talousarvio ylittyi vuosikatteen osalta noin 165 000 €, johtuen osittain siitä, että tuulivoimahankkeen ja hulevesitaksoista kertyvät tulot saadaan vasta vuoden 2022 aikana. Loppuosa ylityksistä on pääosin kasvaneista ostopalveluista johtuvaa, joista keskeisin lisäys on kohistunut talvikunnossapitoon. Osa suunnitelluista investoinneista siirtyy vuodelle 2022 tai jää jopa toteutumatta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tekninen toimi on koronapandemiasta huolimatta pääosin täyttänyt sille asetetut tavoitteet.

Saadun selvityksen mukaan talousarvion toteutuman seuraaminen on kuitenkin luotettavien raporttien avulla selkeästi vaikeutunut taloushallinnon ulkoistuksen jälkeen.

Tarkastuslautakunta sai tekniseltä johtajalta selvityksen hallintosäännön 34 §:n edellyttämistä vuokraustoiminnan periaatteista. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että hallintosäännön edellyttämät vuokraustoiminnan periaatteet laaditaan kirjalliseen muotoon ja hyväksytään teknisessä lautakunnassa.**

3.6 Perusturvapalvelut

Perusturvapalveluiden hallinnon tehtävänä on ohjata ja seurata perusturvan toimintoja, mukaan lukien sote – ulkoistuksen toteuttamista. Sote-palvelut sisältävät kaupungin viranomaistoiminnan ja Pihlajalinna-ryhmittymältä hankittavat muut sosiaali- ja terveyspalvelut. Pihlajalinna vastaa perusterveydenhuollon, suun terveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, perhe- ja kasvatusneuvolan, osasta vammaispalveluiden, osasta päihdepalveluiden, mielenterveyspalveluiden, ikäihmisten palveluiden, kotihoidon, ravintohuollon ja pesulapalveluiden tuottamisesta. Kihniön kunnan sote-palvelut siirtyivät yhteistoimintasopimuksella vastuukuntana toimivan Parkanon hoidettavaksi 1.5.2015 alkaen. Yhteistoiminta-alueen palvelut tuottaa viranomaistoimintaa lukuun ottamatta Pihlajalinna-ryhmittymä.

Pihlajalinna esitti loppukeväästä 2021 hinnankorotuksia, joista neuvoteltiin koko loppuvuosi kuitenkin pääsemättä neuvottelutulokseen.

Vuonna 2021 jatkettiin tiivistä osallistumista sote-uudistuksen valmisteluun. Vuonna 2021 jatkettiin palveluiden kehittämistä osana maakunnallisia PirSOTE ja KOMAS-hankkeita.

Saadun selvityksen mukaan toiminnalliset tavoitteet ovat pääsääntöisesti toteutuneet valtuuston asettamisen tavoitteiden mukaisesti.

Tasekirjassa on esitetty varsin hyvin erilaisia toiminnan mittareita. **Voidaan kuitenkin todeta, että koska pandemia vaikutti toimintaan koko vuoden, pääsi hoitovelkaa jonkun verran syntymään.**

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen myötä kuntien järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät vuokrasopimuksella hyvinvointialueiden hallintaan 3 + 1 vuoden siirtymäajaksi 1.1.2023 alkaen. Vuokratulot tulisivat olemaan varsin merkittäviä.

Tarkustuslautakunta pitää tärkeänä, että vuokratulo saadaan kaupungille.

3.7 Konserniohjaus

Konserniohjauksen tarkoitus on varmistaa kuntakonsernin kokonaisedun toteutuminen myös kunnan omistamien yhtiöiden toiminnassa. Tytäryhtiöiden tulee toteuttaa kunnan strategiassa sille asettamat pitkän aikavälin tavoitteet sekä kunnan talousarviossa sille asettamat lyhyen aikavälin tavoitteet.

Tarkastuslautakunta toteaa saamansa selvityksen perusteella , että konserniohjaus ja -valvonta on parantunut omistajaohjauksesta keväällä 2021 tehdyn arvioinnin ja sen perusteella tehtyjen toimenpiteiden myötä.

Yhtenä hyvänä muutoksena tarkastuslautakunta pitää sitä, että konserniyhtiöiden tavoitteet asetetaan kaupungin toimesta yhtiöiden kanssa keskustellen eikä yksin yhtiöiden toimesta.

Tarkastuslautakunta sai selvityksen myös konserniohjauksen toimivuudesta Kehitys-Parkki Oy:n osalta.

Saadun selvityksen mukaan kaupungin konserniohje on ohjannut Kehitys-Parkki Oy:n toimintaa erityisesti talouden ja toiminnan suunnittelun sekä raportoinnin osalta.

Kaupungin strategian vaikutuksen osalta todettiin, että kaupungin strategiset tavoitteet käydään yhtiössä läpi ja selvitetään millä tavoin yhtiön toiminta voi tukea kaupungin strategisia tavoitteita.

Tarkastuslautakunta totesi, että konserniohjaus toimii tarkoituksenmukaisella tavalla Kehitys-Parkki oy:ssä.

.

3.8 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.

Kaupunginhallituksen selvityksen mukaan vuoden 2021 tilinpäätöksen suurimmat poikkeamat talousarvioon nähden:

- verotulot ylittivät talousarvion 1 079 633,57 €
- tuloslaskelmaan kirjattavat valtionosuudet ylittivät talousarvion 457 838 €
- harkinnanvaraiset valtionosuudet ylittivät talousarvion 750 000 €
- toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 1,7 milj. euroa
- toimintakulut ylittivät talousarvion noin 3,1 milj. euroa
- rahoitustuotot ja -kulut alittivat talousarvion noin 130 000 euroa
- poistot olivat noin 253 000 euroa suuremmat kuin talousarviossa
- vuosikate oli noin 0,2 milj. euroa parempi kuin talousarviossa
- tilikauden tulos oli 25 706 euroa talousarviota huonompi

Verotuloja kertyi yhteensä 25,1 miljoonaa euroa. Kunnallisveron prosentuaalinen kasvu oli vain 0,46 %. Kiinteistöverotulot nousivat puolestaan 9,8 % ja yhteisöverotuotto nousi 47,2 %. Kokonaisuutena verotulojen kasvu oli 5,6 %.

Valtionosuudet laskivat noin 0,3 milj. euroa edellisestä vuodesta. Tämä selittyy osittain vuoden 2020 valtionosuuskompensaatioilla pandemian johdosta.

Kaupunginhallituksen selvityksen mukaan vuoden 2021 valtionosuuksissa ei ole mukana koronatukia, jotka kirjataan saatuihin avustuksiin. Niitä haettiin kustannusvastaavasti noin 1,1 milj. euroa eli niillä ei ole vaikutusta tulokseen.

Poistojen kasvu johtui Pappilanpolun kohteen valmistumisesta.

Ulkoiset toiminnan tuotot olivat 19,3 miljoonaa euroa (sis. oma käyttö noin 130 000 €). Myyntituottoja kertyi 11,4 milj. Maksutuottoja saatiin 4.3 milj. euroa. Muut toimintatuotot 1,8 milj.

Ulkoiset toimintamenot olivat 63,2 milj. euroa. Suurimmat erät olivat palvelujen ostot noin 44 milj. euroa ja henkilöstömenot noin 11,4 milj. euroa.

Bruttomääräinen investointimeno oli 1 812 954 euroa. Nettoinvestoinnit olivat 1 674 406 euroa. Pappilanpolun vanhuspalveluyksikkö valmistui.

Lainaa oli vuoden 2021 lopussa 20,9 milj. euroa eli 3325 euroa/asukas, jossa laskua 20 euroa/asukas. Tämän lisäksi on vuokravastuita noin 11,3 milj. euroa. Lainaa ja vuokravastuita on yhteensä 5130 euroa/asukas.

Tilikauden vuosikatteeksi muodostui 1 907 796,59 euroa. Poistot olivat

2 252 4054,73 euroa ja tilikauden tulos 344 608,14 euroa alijäämäinen.

Kaupungin taseessa on ylijäämää 31.12.2021 11 710 489 euroa eli 1 863 €/asukas.

Konsernin vuosikate oli 4,8 milj. euroa ja ylijäämää kertyi 0,5 milj. euroa. Konsernin lainakanta on 34,5 milj. euroa eli 5485 €/asukas, jossa laskua 65 euroa/asukas.

3.9 Muita huomioita

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että elinvoima- ja markkinointityön tavoitteet nousevat kaupungin strategiasta ja talousarvion tavoitteista.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että viestinnälle luodaan selkeät ja mitattavat tavoitteet ja, että sitä tehdään hyvässä yhteistyössä mm. paikallislehden kanssa.

4. Kysymykset kaupunginhallitukselle

Tarkastuslautakunta esittää kohteliemmin seuraavat kysymykset kaupunginhallitukselle tarkastushavaintojensa pohjalta.

- 1) Miten kaupunginhallitus aikoo parantaa sopimusriskien hallintaa ja varmistua siitä, että ulkoistuksiin, hankintoihin tai palveluostoihin liittyvät sopimukset eivät jatkossa aiheuta kaupungille olennaisia riskejä?
- 2) Miten kaupunginhallitus on varmistanut tai aikoo varmistaa, että Monetra-palvelusopimuksen seuranta on asianmukaisesti hoidettu ja sopimuksenmukaiset velvoitteet tulevat Monetran osalta hoidetuksi?
- 3) Miten kaupunginhallitus varmistaa, että eri hallintokunnat saavat Monetralta oikea-aikaisesti tarvittavat tiedot talousarvioseurannan järjestämiseksi?
- 4) Miten kaupunginhallitus varmistaa sen, että kaikilla kaupungin päätöksentekuelimillä on käytössään riittävät valmisteluresurssit, erityisesti sillä itsellään?
- 5) Miten kaupunginhallitus on järjestänyt ja ohjeistanut tai aikoo järjestää ja ohjeistaa eri organisaatiotasoilla noudatettavat yhtenäiset ja asianmukaiset rekrytointikäytännöt?
- 6) Miten kaupunginhallitus varmistaa ja valvoo, että kaupungin eri toiminnoissa ja toimipisteissä ylläpidetään työhyvinvointia ja varmistutaan siitä, että työ ei vaaranna terveyttä tai turvallisuutta.

- 7) Onko kaupunginhallitus varmistanut, että kaupunkia ei sido sellainen tai sellaiset sopimukset, jotka voisivat vaarantaa hyvinvointialueen käyttöön siirtyvistä rakennuksista saatavat vuokratuotot?
- 8) Näkeekö kaupunginhallitus tarpeelliseksi, että kaupungin omistamien kiinteistön vuokramisessa noudatetaan yhdenmukaisia periaatteita ja miten kaupunginhallitus aikoo tästä varmistua?

5. Arviointikertomuksen käsittely

Tarkastuslautakunta on suorittanut vuoden 2021 osalta lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää tämän arviointikertomuksen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja pyytää kaupunginhallitukselta vastauksia edellisessä kohdassa 4. esitetyihin kysymyksiin ja lausuntoa niiden mahdollisesti edellyttämistä toimenpiteistä.

Parkanossa 25.5.2022

Juha Tuominen
puheenjohtaja

Mira Sälkänmäki
varapuheenjohtaja

Jyrki Uotila
jäsen

Satu Kallioniemi
jäsen

Tuomo Kemppainen
jäsen